

De cirkel van Sinner

De cirkel van Sinner

Hans Heemsbergen

Schrijver: Hans Heemsbergen
Coverontwerp: Hans Heemsbergen
ISBN: 9789464651881
© Hans Heemsbergen

1 Dieet

De hoekige tanden van de broodzaag waren door vele jaren trouwe dienst inmiddels vriendelijk rond gesleten. Toch beet het mes nog steeds zonder moeite in de korst van het brood en sneed ik er twee boterhammen van het halve wit mee af. Doordat de golfsnede aan de rechterkant van het lemmet geslepen was en ik linkshandig ben, helde de vorm van de boterham ietwat naar links. Net als de kliederige woorden die ik in schoonschrift met kroontjespen en inkt ooit leerde schrijven in een schriftje. De groen geëmailleerde broodtrommel en dit broodmes waren door mijn ouders vervangen voor moderne exemplaren en kregen bij mij een tweede leven. Eenmaal op de ontbijttafel bleek het brood oud en droog. In al hun wijsheid, of omdat ze ervan af moesten, hadden mijn ouders me ook hun vijftigerjaren broodrooster meegegeven toen ik het huis uit ging. Ik zou het brood kunnen roosteren en de smaak verbeteren.

De apparaatstekker aan de ene kant van het snoer deed ik in het broodrooster, de stekker aan de andere kant in het stopcontact. De ragfijne gloeidraden in het apparaat zouden op dat moment moeten gaan gloeien en daardoor de oppervlakte van de boterham lichtjes laten karamelliseren. De krul boter die ik daarna op de warme boterham zou leggen, zou langzaam in de poriën smelten en de plakjes extra belegen zouden door de warmte van het brood zachter worden en zelfs een beetje gaan zweten. Echter, met een korte, doffe klap sloeg er een stop door. Pech, dacht ik en verving de stop voor een nieuwe. Ook deze sloeg onmiddellijk door toen ik de stekker weer in het stopcontact deed. De

kortsluiting moest in de broodrooster zitten, het snoer gebruikte ik immers ook voor andere apparaten. Toen ik de broodrooster op tafel openschroefde om te zien wat er mis was, viel er een verdroogd muizenlijkje uit het apparaat. Met een toilet-papiertje heb ik het ingedroogde kadavertje opgepakt en door de WC gespoeld.

Al wekenlang heb ik last van muizen. Vooral in de keuken vind ik hun uitwerpselen die op mislukte hagelslag lijken. Ik heb zelfs het gevoel dat de muizen over mijn gezicht lopen wanneer ik slaap. Bij de winkel van Sinkel, aan het begin van straat waar ik woon, heb ik een aantal muizenvallen gekocht en deze op strategische plekken in mijn huis geplaatst. Voor het plaatsen heb ik één val op scherp gezet en laten dichtklappen door met een potlood een nieuwsgierig muisje te imiteren. Het potlood brak in tweeën door de kracht waarmee de veer dichtsloeg. Ik merkte dat jonge kazen zich makkelijk laten plaatsen op het scherpe ijsertje van een muizenval, in tegenstelling tot oudere kazen die uiteen brokkelen. Als experiment heb ik wat pindakaas in de ronde uitholling van de ontspanningspal gesmeerd, eens zien of de muizen dat ook lusten.

Een ander experiment is een vliegenvanger die ik heb uitgetrokken en met twee punaises heb vastgezet op de drempel tussen de keuken en de woonkamer, in de hoop dat muizen erin blijven kleven. Laatst was het raak, een muis had zich vastgelopen in de kleefpasta van de vliegenvanger en probeerde zich piepend te bevrijden. Om het diertje uit zijn lijden te verlossen heb ik van dichtbij de loop van het luchtdrukpistool, dat ik speciaal voor de muizenjacht heb gekocht, op het

beestje gericht en de trekker overgehaald. Een deuk in het muizenschedeltje en een beetje bloed gaf de inslag van het kogeltje aan. Na het verwijderen van de vliegenvanger bleef de drempel nog steeds plakkerig, alsof de moord op de muis aan mij moet blijven kleven. Omdat ik op vakantie ga moet ik mijn huis zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor muizen en zuig met mijn gekregen stofzuiger iedere naad en kier leeg. Met het blote oog is er zelfs geen suikerkorrel meer te zien. Om vlooien te bestrijden heb ik in de winkel van Sinkel een blikje vlooienpoeder gekocht. Door op het deksel te duwen ontsnappen er pufjes poeder aan het ingenieuze blikje. Het dodelijke vlooienpoeder daalt neer op het Perzische tapijt als Agent Orange op de Vietnamese jungle.

Het is tijd om te gaan. Voor de zoveelste keer controleer ik of ik de geiser heb uitgezet en alle kranen goed heb dichtgedraaid en controleer nogmaals of ik mijn paspoort, treinkaartje en portemonnee bij me heb. Ter bevestiging dat ik nu toch echt weer op reis ga mompel ik: 'Nou daar ga je weer'. Ik draai de deur op slot en stommel met mijn rugzak op mijn rug de haveloze trap af. Naar het Centraal Station lopen is prettiger dan bekakt en bezakt in een tram of bus te staan. Haarlemmerplein, Haarlemmerdijk, Haarlemmerstraat, Centraal Station, perron 1. De nachttrein naar Kopenhagen staat donkergroen te glanzen in de laagstaande zon. Ik zoek mijn gereserveerde zitplaats op. Voordat ik mijn rugzak in het bagagerek leg, pak ik de kaart van Scandinavië uit het voorvak. De kaart is inmiddels zo vaak gebruikt dat deze door de vele vetvlekken bijna waterafstotend is geworden. Ik leg de kaart op het kleine tafeltje, met ingebouwde asbak, aan het raam. Uit het linnen

draagtasje met mijn fototoestel en wat proviand voor onderweg, pak ik een blikje frisdrank en een koetjesreep voor straks. Door het neergeschoven treinraam kijk ik naar de bedrijvigheid op het perron en vraag me af hoe vaak de koninklijke wachtkamer op dit perron gebruikt wordt. Na een paar minuten schuif ik het raam dicht en ga zitten. Met mijn vinger volg ik de donkerblauwe stippellijn die de route van de ferry van Kopenhagen naar Bornholm voorstelt op de opgevouwen kaart. Mijn denkbeeldige overtocht wordt onderbroken door een blond meisje van een jaar of twintig die de coupédeur openschuift. Ze is klein en niet sterk genoeg om haar rugzak, boven haar macht, in het bagagerek te tillen. Ze vraagt niet of ik haar wil helpen, maar kijkt me hulpeloos aan. Ik sta op en til haar bagage in het rek.

'Lovise', zegt ze en knikt vriendelijk naar me.

We spreken Engels met elkaar. Aan haar accent hoor ik dat ze Deense is. Ze is net drie weken in Spanje op vakantie geweest, vertelt ze. Lloret de Mar. Dat verklaart haar uitbleekte haar en zongebruinde huid. Op de terugweg naar Kopenhagen heeft ze twee dagen in Amsterdam doorgebracht bij Deense vriendinnen die in de Nieuwmarktbuurt in een kraakpand wonen.

Ik stel mezelf voor als Hans, net afgestudeerd fotograaf, die via Kopenhagen vrienden gaat bezoeken op het Deense eiland Bornholm.

'Mooi eiland', zegt ze.

De andere passagiers die inmiddels plaats hebben genomen in de coupé blijven liever anoniem achter hun kruiswoordpuzzels, kranten en tikkende breinaalden.

Ik staar weer naar mijn bestemming de smoezelige landkaart. Bornholm ligt veel dichterbij Zweden dan bij Denemarken zie ik nu.

Het is de zoveelste keer dat ik per trein naar Kopenhagen reis, toch heb ik er nooit verbleven. Kopenhagen was altijd een overstapstation richting Noorwegen, een station om de benen te strekken, iets te eten of te drinken kopen en vervolgens door te reizen richting Oslo. Dit keer wil ik de koopmansstad met koperen daken beter te leren kennen. Ik wil Tivoli bezoeken en me tenminste één nacht onderdompelen in het uitgaansleven van Nyhavn, het oude havenkwartier. Van horen zeggen weet ik dat de zeelui in Nyhavn daar passagieren, zoals dat vroeger ook op de Zeedijk en de Wallen gedaan werd. Ik wil er een fotoreportage van maken van hoerende en snoerende matrozen. Het gebruik van passagieren vastleggen in stemmig zwart wit. Misschien laat ik in Nyhavn wel een tatoeage zetten, een anker of een zeemeermin. Maar ook een hart met een lint erover lijkt me mooi. Ik weet alleen niet welke naam er in het lint getatoeëerd moet worden. Ik heb geen vaste vriendin. Soms zie ik weleens “Moeder” op een biceps geprikt staan. Dat gaat me te ver, zo goed is de relatie met mijn moeder niet. Natuurlijk kan ik op een later moment de naam van mijn lief in het blanco lint laten schrijven, met het risico op kleurverschil tussen de verse naam in een inmiddels verbleekt lint. Zodra ik in Kopenhagen ben zal ik uitzoeken vanaf welke kade de ferry naar Bornholm vertrekt. Er gaat vanaf de aankomsthaven op Bornholm, Rønne, ieder uur een bus richting Nexø. ‘Je moet de halte voor Nexø uitstappen, in Snogebæk’, heeft Stine mij op het hart gedrukt.

Ik heb Stine leren kennen in de kantine in de wachtrij voor koffie tijdens mijn laatste jaar op de Rietveld academie. Martha, was meer dan alleen koffiejuffrouw. Ze was steun en toeverlaat voor alle studenten. Moeder

voor wie geen moeder meer had. Praatpaal voor wie geen klankbord had en biechtstoel voor wie geen mores had. Martha was raadvrouw en rechter. In de pauzes vormde zich elke dag een lange rij van studenten voor haar buffet, wachtend om er koffie, thee of roze koeken te kopen. Vriendelijk en geïnteresseerd in iedereen, schonk Martha de kopjes vol. Door haar persoonlijke aandacht voor iedereen duurde het ook die dag weer lang voor ik aan de beurt was. Ik raakte in gesprek met het meisje dat naast mij stond te wachten. Een slank meisje met een vriendelijk gezicht. Ze bleek Zweedse te zijn. Zij en haar Deense vriend hadden een stipendium waarmee ze een jaar op de afdeling -Glas- les kregen van Sybren Valkema, een bekende Nederlandse glasblazer. Uit balorigheid en om iets in het Zweeds te zeggen, vroeg ik haar wat de betekenis was van een zinnetje dat ik op een vakantie had geleerd van een Noor, die de Zweedse taal imiteerde. 'Snälla, snälla suga mig.' Ze bloosde. Ik had haar in het Zweeds gevraagd had om me te pijpen.

Stine en haar vriend zijn, net als ik, een paar weken geleden afgestudeerd. Op het examenfeest heb ik haar beloofd, hen deze zomer te komen opzoeken op Bornholm, waar zij en Jens een glasblazerij uitbaten.

Terwijl het daglicht langzaam afneemt, schommelt de trein door een landschap van koeien, bosschages en graanvelden naar het oosten van het land. Het late zonlicht kleurt Twente warm oranje. De verlichting in de trein is aangegaan en mengt zich surrealistisch met het resterende daglicht. In Bad Bentheim stopt de trein om de grenspolitie en de douane aan boord te laten. Stuurse mannen in autoritaire, groene uniformen. De mannen hebben stuk voor stuk een argwanende, strenge blik in de ogen.

Onze reisdocumenten worden gecontroleerd en aan iedereen in de coupé wordt de eindbestemming gevraagd. Als enig Amsterdammer in de coupé, krijg ik extra overheidsaandacht. Waarschijnlijk omdat ik afkomstig ben uit die verdorven stad vol drugs, prostitutie en vrijzinnige moraal; wordt mij bevolen mijn rugzak uit te pakken, mijn opgerolde sokken uit elkaar te halen en mijn toilettas om te keren. Ieder vakje van mijn rugzak wordt nauwkeurig bevoeld en bekeken. Zelfs de buizen van het frame van mijn rugzak worden doorgelicht met een zaklantaarn. Nogmaals moet ik de reden voor mijn reis naar Kopenhagen toelichten. Met een vriendelijke glimlach beantwoord ik alle vragen. Ik blijf zelfs glimlachen als de man mij vraagt de mouwen van mijn overhemd op te rollen. Wat teleurgesteld omdat er geen gaatjes te ontdekken zijn waardoor ik heroïne in mijn aderen heb gespoten, mag ik mijn mouwen weer af rollen. Nog steeds met een glimlach om de mond vraag ik hem waarom speciaal ik ben uitgekozen voor deze grondige inspectie. 'Sie lächeln zu freundlich Herr ... Heemsbergen', zegt de man terwijl hij snel in mijn paspoort naar mijn achternaam zoekt. 'Ik ben dus verdacht omdat ik vriendelijk ben en meewerk?' 'Genau', glimlacht de beambte.

De Holland-Scandinavië Express cadanst ritmisch door de nacht. Iedereen in de coupé lijkt te slapen. Ik probeer door het raam naar buiten te kijken, maar zie alleen een vertekend beeld van mijn gezicht in de spiegeling. Pas als ik met twee handen het strooilicht buiten mijn blikveld houd en mijn hoofd tegen het raam aandruk, zie ik een donker landschap met hier en daar lichtere vlekken aan me voorbijgaan. Dat ik de slaap niet kan vatten komt misschien door de vloek van muizen, die ik de dood heb in gejaagd, over mij hebben afgeroepen.

Een enorme dikke muis sleept me voor het gerecht. 'Is dit de man die jullie heeft kwaad gedaan?', vraagt de naar koffie geurende muis.

'Hier, voor jou, superman', zegt Lovise die me wekt met een beker koffie. Blijkbaar heb ik toch geslapen.

'Wat aardig van je, dank je', zeg ik en neem een slok.

Zelf drinkt Lovise warm water. Sinds ze bij haar vriendinnen in Amsterdam is geweest, mijdt ze cafeïne en andere stimuli.

'Van sommige kruiden drink ik wel het aftreksel hoor', zegt ze geruststellend.

Ze eet ook geen dierlijke eiwitten meer en vanzelfsprekend zijn suiker en alcohol taboe. Ze heeft haar voedingsgewoonten nu twee dagen aangepast en voelt zich al een stuk gezonder, zegt ze terwijl ze een pijp stopt en er de brand in trekt.

Het gesprek komt op haar studie sociologie. Fanatiek begint ze te vertellen over de emancipatie van vrouwen, over de strijd die ze met andere vrouwen voert voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen.

Het woordje "superman" van daarnet krijgt daardoor een andere lading. Bedoelde ze dat ze mij als een macho ziet omdat ik haar met haar rugzak hielp? Alhoewel, "superman" kan ook betekenen dat ze me een superleuke man vindt en iets met me wil. Lovise is een schattig meisje, maar ik vind haar niet aantrekkelijk. Ze heeft kleine tietjes en geen billen. Volgens "De billen van Jan Cremer", valt haar kont onder categorie "Arbeiderskadetje". Haar gezicht heeft iets van een vriendelijke trol. Aan de vorm van haar lippen is nu al te zien hoe deze zich later naar haar tandeloze mond zullen vormen.

Zoals altijd arriveert de trein om 08:09 uur op het station van Kopenhagen. Aan de puffende, zuchtende geluiden te horen, lijkt het of de trein moe is van de rit en op adem moet komen. Uit het niets vraagt Lovise of ik met haar mee naar huis ga en bij haar wil logeren. Het is een aantrekkelijk aanbod, gratis logies. Ik had eigenlijk nog geen idee waar ik vannacht zou slapen. Waarschijnlijk in een jeugdherberg of op een camping. Met Lovise mee naar huis gaan komt me goed uit. Als ik voor gratis logies even “superman” moet spelen met Lovise, is dat een klein offer.

‘Ja, graag. Wat tof van je’, antwoord ik.

Ik help haar met haar rugzak uit het bagagerek te tillen. Op het perron til ik galant de rugzak op, zodat ze alleen haar armen door de schouderbanden hoeft te steken.

‘Dank je superman’, zegt ze met haar trollelach.

In plaats van Kopenhagen in te lopen, naar haar woning midden in het centrum, op loopafstand van alle bezienswaardigheden zoals ik had gehoopt, nemen we de bus naar Vanløse, een deelgemeente van groot Kopenhagen. Tijdens de busrit, kletst Lovise honderduit over zwangerschapsverlof voor mannen en vrouwen, gedeelde huishoudelijke taken, de impact van kerncentrales op het milieu en over het verven van wol met uienschillen. Haar trollemondje staat niet stil. Haar geklets begint me te irriteren, maar het vooruitzicht op gratis logies maakt me mild. Ik hum zo nu en dan instemmend als ze weer een stelling over een betere wereld poneert. Terwijl Lovise doorpraat dwaalt mijn blik af de naar de troosteloze oude nieuwbouw waar de bus ons doorheen voert. De vele tinten grijs die de huizen achter de keurige onderhouden gazons hebben, maken me mistroostig. De woningen zien er ruim uit. Ik vraag

me af hoe zij dat als student kan betalen. Nadat we de bus zijn uitgestapt, is het nog precies zes en een halve minuut lopen naar haar huis, zegt ze. Aangekomen bij haar huis blijkt dat Lovise bij haar ouders woont. Als ik dat had geweten, was ik niet met haar meegegaan. Maar ach, misschien zijn het wel hele lieve mensen?

Lovise's moeder pinkt een traan weg als ze haar dochter na een maand afwezigheid weer in de armen sluit. Lovise stelt mij voor als een goede vriend uit Amsterdam die een paar dagen blijft logeren. De moeder geeft mij een slappe hand en fluistert, terwijl we de handen schudden, iets tegen Lovise. De moeder heeft haar gevraagd uit te leggen dat ze een stoma heeft, welke op ieder moment ongewenste geluiden en geuren kan veroorzaken.

'Zeg je moeder maar dat ze zich niet hoeft te schamen'.

Lovise vertaalt mijn geruststellende woorden. De moeder probeert een glimlach op haar getergde gezicht te toveren en maakt een onderdanig knikje dat ondersteund wordt met een instemmend trompetgeluid uit de stoma.

'Tuba, stoma, wat maakt het uit', zeg ik lollig.

In haar gebloemde werkschort en met haar uitgegroeide permanent ziet de moeder eruit als de universele huissloof. Overal ter wereld hebben de gezichten van vrouwen die gekweld worden door hard werken, pijn en verdriet, diezelfde tragische trekken en diezelfde vermoeide ogen.

In de huiskamer hangt een man in zijn bretels achter een krant. De vader van Lovise vermoed ik. Hij kijkt even over de rand van het nieuws, gromt een Deense beleefdheid en lurkt door aan zijn maïskolfpijp. Ik verbaas me over de koele begroeting van zijn dochter die net is teruggekomen

van vakantie en een vreemde gozer mee naar huis neemt. Lovise schenkt geen aandacht aan de man die inmiddels het sportkatern voor zich heeft. Dit huis is gevuld met gestapelde ellende en wolken verdampte tranen.

Lovise heeft haar kamer in het souterrain. Over de hele lengte van haar kamer zijn vensters die uitkomen op de achtertuin. De ruimte is daardoor licht en aangenaam. De meubels zijn van grenenhout en hebben een harsachtige geur, zoals je in een houthandel ruikt. Aan de muur hangen posters met uitgesproken meningen over hoe de ideale wereld eruit zou moeten zien. Daartussen zijn de wanden opgeleukt met huisvlijt van vilt en raffia. In haar boekenkast staan studieboeken, politieke doctrines en enkele romans. De boeken zijn gerangschikt op kleur, niet op auteur of onderwerp. Binnen een kleur is er een verloop van licht naar donker. Het lichtste boek uiterst links, het donkerste rechts. Eén boekenplank is anders dan de anderen. Alle boekjes hebben dezelfde kleur en hetzelfde handzame formaat. Op iedere zwarte linnen rug is een etiket geplakt met een gekalligrafeerd jaartal. Het leven van Lovise in dagboeken bestrijkt zeventig centimeter. De kamer is functioneel en georganiseerd. Als ik grappig bedoeld zeg dat ze een erg net meisje is, merk ik aan haar oogopslag dat mijn opmerking haar ergert.

Lovise stelt voor dat ik op een logeermatras, naast haar bed, op de grond slaap.

'Alleen maar slapen hoor, superman', zegt ze met een guitige trollenlach. Als ik mijn slaapzak op het dunne logeermatras uitrol en even ga liggen, zie ik onder haar bed een fles bruine rum en een glas staan.

'Stiekeme drinker?', grap ik.

Opnieuw ergernis.

Na een zwijgzame lunch, waar alleen Lovise en haar moeder een enkel woord met elkaar wisselen, neemt ze me mee naar het centrum van Kopenhagen. Met de S-tog, het stadsspoornet, zijn we binnen tien minuten op het centraal station. Ik vraag haar waarom we op de heenweg met de bus zijn gegaan, die er veertig minuten over doet, als de S-tog zoveel sneller is.

‘Dat is mijn ritueel. Van Kopenhagen naar Vanløse met de bus, van Vanløse naar Kopenhagen met de S-tog.’

Ik zwijg en denk aan wat ik eens gehoord heb over dwangneurose. In hoog tempo en met tegenzin loopt Lovise speciaal voor mij een toeristische route door de stad. Vanaf het centraal station langs het Stadhuisplein, door Strøget, naar de oude haven. Ik volg in haar tempo en zie slechts glimpen van alles dat Lovise burgerlijk en toeristisch vindt. Bij een van de vele hotdog stalletjes nemen we een korte pauze. Lovise bestelt twee ristet pølse. Geroosterde knakworst met gebakken uitjes, mosterd en ketchup.

‘Je bent toch vegetariër geworden in Amsterdam?’, zeg ik.

Opnieuw zie ik een blik van irritatie in haar ogen. Na de hotdogs zet Lovise er weer onverminderd de vaart in en belanden we in een buurt waar, op het terrein van een militaire kazerne, krakers een vrijstaat hebben gesticht. Christiania.

De verwaarloosde gebouwen zijn beschilderd met psychedelische motieven, leuzen tegen het kapitalisme, wietblaadjes en het peace teken. Achter Lovise aan loop ik een kraakpand binnen dat bevolkt wordt door pijprokende vrouwen met tietten tot op hun navel, mannen in

tuinbroeken met vlechtjes in hun baard en groezelige, halfnaakte kinderen. Ze groet sommige bewoners met een puss og kram, de Scandinavische omhelzing, en kijkt hen daarbij aan met Woodstockachtige verliefdheid in de ogen. Het kraakpand ruikt naar schimmel en verrotting. De bewoners hebben diepliggende ogen, hun huid is vaal en vies en ze ruiken naar zure handdoeken. Op een tafel zie ik een chillum, een opiumpijp en injectiespuiten liggen. Ik wijs naar een groezelig kind dat naakt, in een hoek van een kamer, met het zilverpapier speelt waarop heroïne is verwarmd.

‘De ideale samenleving?’, zeg ik verontwaardigd.

Lovise’s ergernis aan mij komt tot uitbarsting. Boos zegt ze dat ik een “Male chauvinist pig” ben en dat “dit” niet gaat werken. ‘Ik zal aan mijn vriendin Cille vragen of je bij haar mag logeren.’

Cille is in alle opzichten het tegenovergestelde van Lovise. Ze draagt een grijs mantelpakje en heeft een stijf gepermanente coiffure die haar hoofd als een valhelm omhult. Ze werkt als secretaresse bij een multinational, rijdt een Mini Cooper, eet vlees, rookt filtersigaretten en drinkt koffie, thee en alcohol. Ze heeft de rondingen die bij Lovise ontbreken, maar ook Cille is niet moeders mooiste. Ze heeft veel kleine puistjes in haar gezicht. De vriendschap tussen Cille en Lovise verbaast me omdat ik niet begrijp wat deze twee tegenpolen bindt.

‘Natuurlijk mag je een paar dagen bij me komen logeren, superman’, zegt ze spontaan als ik haar ontmoet op het terras waar Lovise en ik onze teleurstelling in elkaar hebben uitgesproken. Cille is zo vriendelijk om mij met haar auto naar Vanløse te rijden zodat ik mijn spullen kan ophalen. Terwijl zij met Lovise’s moeder praat, pak ik mijn spullen bij

elkaar, geef de verbaasde moeder een hand en zwaai naar de man achter de krant. Ze neemt me mee in haar sportief uitgevoerde Cooper naar het oudste pretpark ter wereld, Bakken.

‘Rustiger, goedkoper en volkser dan Tivoli’, zegt ze.

Er wordt geen entree geheven voor de toegang tot het park. Je betaalt er per attractie, vandaar “goedkoper en volkser”. Of het er rustiger is dan in Tivoli, kan ik niet beoordelen, ik ben nog niet in Tivoli geweest.

Bakken is gelegen in een bosrijke omgeving ten noorden van Kopenhagen. Het is een aaneenschakeling van vervallen kermisattracties, vreetschuren en kroegen, die honderden bezoekers per dag voorzien van plat vermaak en vet voedsel. Ik zou me doodschamen als ik hier bekenden van de Rietveld academie zou tegenkomen. Ik zou waarschijnlijk zeggen dat ik hier ben om een fotoreportage te maken over het thema “Verval” of “Dikke mensen”.

In het keurige kielzog van Cille vaar ik mee in de stroom van dagjesmensen, alcoholisten en verliefde pubers. Door haar onberispelijke uiterlijk valt Cille uit de toon. Ze is de spreekwoordelijke vlag op de modderschuit. Ik zie hoe vele ogen haar verlekkert aankijken en mij jaloers na. Ook wij drinken bier en eten worstjes met patat. Met dit verschil, dat wij zittend onze consumpties nuttigen en het voedsel met een houten vorkje naar onze mond brengen. We gooien het papieren servet, waarmee we het glanzende vet van onze mond vegen, in een prullenbak en niet in de bosjes en spreken met elkaar op een volume dat andere mensen niet stoort. We hebben het over Lovise’s obsessie voor vrouwenemancipatie, de mislukte vrijstaat Christiania en de saaie buitenwijken van Kopenhagen, waar ook Cille is opgegroeid.

Zonder ook maar één kermisattractie te hebben bezocht, rijden we naar Cille's huis in de Gartnergade, niet ver van de ferryhaven. Haar woning bevindt zich op de tweede etage. De inrichting is smaakvol, rommelig en totaal anders dan het degelijke voorkomen van Cille doet vermoeden. Er hangen enkele licht erotische reproducties van Klimt aan de muur. Als ik mijn rugzak naast de gatenplant in een hoek van de kamer heb neergezet, kleedt Cille zich uit, gaat op het onopgemaakte bed liggen.

'Neuk me?', zegt ze.

'Maar de gordijnen zijn open, iedereen kan ons zien.'

'Ja, daarom juist.'

Het zonlicht dat door het raam valt, beschijnt de rondingen van haar lichaam. Ze lijkt op "De naakte Maja" van Francisco de Goya. Een klassiek lichaam met een te bleke huid. Met haar gepermanente hoofd op mijn borst vertel ik haar over mijn plan een fotoreportage te maken van zeelui die Nyhavn bezoeken. Ze maakt bedenkelijke geluiden, tekent met haar wijsvinger kringetjes op mijn borst en zegt: 'Je bent te laat Hans, die buurt is de laatste jaren steeds meer overgenomen door motorbendes. De zeemannen passagieren er nog steeds, maar de sfeer is hard, gespannen en gewelddadig. Doe het niet', is haar advies.

Ik herken wat ze zegt. Sinds junkies en dealers het straatbeeld van de Zeedijk en omgeving bepalen, is het er onveilig en gewelddadig geworden. Ik besluit haar raad op te volgen en geen fotoreportage te maken.

'Wil je nog een keer met me vrijen?', vraagt ze.

2 Pizza

De volgende dag neemt ze me mee het centrum in en laat me alle toeristische trekpleisters zien waaraan ik gisteren gehaast voorbij ben gelopen. Het valt me op hoe rijk en belangrijk Kopenhagen geweest moet zijn in het verleden. Imposante gebouwen langs brede boulevards. In de drukke winkelstraten hoor ik alle Scandinavische talen, van Groenlands tot Faeröers en besef de omvang die het Deense rijk ooit had. Iets met de Unie van Kalmar meen ik me te herinneren. Ik zie groepjes Zweedse middelbare school studenten die met witte schipperspetten op het hoofd vieren dat ze hun diploma hebben gehaald en nu, starnakel dronken, de volgende stap in hun leven gaan zetten.

‘In Denemarken is drank een stuk goedkoper dan in Zweden, dus nemen veel jongeren de draagvleugelboot die tussen Malmö en Kopenhagen vaart, om hier beschonken te raken’, vertelt Cille.

‘Het is zelfs zo dat de Zweden, om belastingvrij te kunnen drinken, meerdere keren op een avond de overtocht tussen Helsingborg en Helsingør maken. In die twintig minuten die de overtocht duurt, gooien ze een grote hoeveelheid accijnsvrije drank naar binnen.’

Cille neemt me mee naar een toren midden in het centrum. De toren is zo gemaakt dat een vroegere koning er in zijn koets naar boven kon rijden om het observatorium te bezoeken. Het is alsof ik binnenin een wit slakkenhuis naar boven kronkel. In het fotogenieke slakkenhuis is geen rechte lijn te bekennen. Het zachte daglicht dat door de vensters schijnt,

tovert vorm op de glimmende keien waarover de koets van de koning ooit naar boven reed. In een foldertje lees ik dat deze toren voorkomt in de sprookjes De Tondeldoos en Holger de Deen van H.C. Andersen.

Beiden sprookjes ken ik niet. Wel de Kleine Zeemeermin, waar we via de schildwachten bij paleis Amalienborg terecht komen.

Het beeldje van de meermin is teleurstellend klein. Toch doet het zien van haar frêle, bronzen figuurtje iets met me. Ik voel de triestheid van haar bestaan, haar verliefdheid en de onmogelijke keuze die ze moest maken. Nu, na al die jaren, ontmoet ik haar in het echt. Ze blijft triest richting zee kijken, alsof ze me niet kent.

Een groepje nonnen wijst uitgelaten naar de twee benen van de zeemeermin, die vanaf de knieën tot en met haar voeten met vinnen bedekt zijn. Ik probeer Henri Cartier Bresson-achtige foto's van het tafereel te maken en zal pas weten of dat gelukt is als ik de filmpjes thuis ontwikkeld heb en de negatieven tegen het licht houdt.

Na een onverwacht lekkere smørrebrød lunch in een oubollig restaurant, staat Cille erop om mij het zijdezachte strand van Klampenborg te laten zien.

'Klampenborg, daar waren we gisteren toch in de buurt?'

'Ja, klopt. Het is vlakbij Bakken', antwoordt ze.

Ik krijg de indruk dat het Cille vooral te doen is om weer een ritje in haar splinternieuwe auto te maken, het grijze weer nodigt namelijk niet uit tot het bezoeken van een strand. Het zand is inderdaad spierwit en zijdezacht. Gezeten op een plaid turen we in de richting van Zweden tot een regenbui ons terugstuurt naar Kopenhagen.

Die avond neem ik haar mee naar een Italiaans restaurant in het centrum dat me tijdens haar rondleiding eerder vandaag was opgevallen door de heerlijke geur die er uit de keuken kwam. Ik heb de route goed onthouden en loods haar met grote zekerheid naar het restaurant, waar tussen de plastic druivenrankes aan het plafond, lege mandflessen Chianti groeien als woekerend onkruid. Terwijl we de menukaart bestuderen, druppelt een druipkaars zijn was op de voet van een kandelaar tot een grillige klont kaarsvet. Het licht van de kaars flatteert Cille's gezicht. De puistjes van gisteren zijn verdwenen, of niet zichtbaar in het halfduister van de nis waarin we zitten. Een gestucte gipsen grot, net zo grillig gevormd als het kaarsvet op de voet van de kandelaar. Uit de keuken komt de geur die mij hier naartoe gelokt heeft. Gist, knoflook, oregano en houtvuur. De pizza smaakt beter dan iedere pizza die ik ooit geproefd heb. De mooie, grote blaren in het deeg laten na het aansnijden de geur van Italië los en brengen herinneringen aan vakanties in het zuiden van Europa naar boven. Pratend over onze vakanties drinken we de mandfles Chianti leeg. Deze fles zal bij het vuilnis terechtkomen, aan het plafond is geen plaats meer. Na een glas Fernet Branca lopen we gearmd naar Cille's huis. Ik knijp even in haar hand en kus haar nek. Ze ruikt lekker.

Het is een gewone werkdag voor Cille. Ze staat vroeg op en doet zo stil mogelijk om me niet te storen. Voor ze de deur uitgaat, geeft ze me zachtjes een kus op mijn voorhoofd en fluistert iets dat ik niet kan verstaan, maar geil klinkt. Ik ruik de koffie die ze voor me op een theelichtje heeft gezet. Op tafel ligt een briefje waarin ze schrijft dat er allerlei lekkers in de koelkast staat en ik kan pakken wat ik wil. Ze wenst

me een fijne dag en eindigt met een lipstickzoen over het woord “Superman”. Ik ontbijt met twee sneetjes licht zuur roggebrood, zoute boter en honing. Onwillekeurig moet ik denken aan mijn ontbijt thuis, waar een muizenmummie roet in het eten gooide. Zouden mijn huismuizen nu feest vieren omdat ik er niet ben, of rouwen ze omdat er muizenvallen met succes zijn dichtgeslagen?

Om iets terug te doen voor haar gastvrijheid, werk ik een stapel afwas weg die, aan de hoeveelheid te zien, iets zegt over Cille’s hekel aan afwassen. Ik vind afwassen juist een rustgevend, meditatief karweitje. Rust op het aanrecht, geeft rust in mijn hoofd. Achter het doen van de vaat en schoonmaken in het algemeen, gaat een wereld van natuurkundige en chemische principes schuil heb ik gemerkt tijdens mijn bijbaantjes als afwasser en schoonmaker. Door warm water te gebruiken kan er meer vuil worden opgelost, maar is het afwaswater te heet, dan stollen de eiwitten. Ik zie weer voor me hoe ik, bij mijn ouders thuis, mijn ontbijtbordje met de resten van een doorgelopen dooier in de gootsteen zette en zag, hoe het hete water uit de geiser het vloeibare geel veranderde in een harde plak, die ik vervolgens met een kaasschaaf van het bord af schraapte. Afwasmiddel breekt de vetbolletjes open en dat gaat beter in warm water dan in koud. Zou ik de hele stapel afwas die op Cille’s aanrecht staat een uur weken in warm water met afwasmiddel, dan hoef ik de afwasborstel amper te gebruiken. Temperatuur, chemie, arbeid en tijd. De cirkel van Sinner. Meer van het een, is minder van het ander. Aan afdrogen, doe ik niet. Ik laat de vaat drogen aan de lucht.

Lopend naar Nyhavn laat ik me meevoeren door ingevingen, twijfels en toevallige ontmoetingen. Soms weet ik niet me niet goed te oriënteren en

moet ik voorbijgangers vragen mij de juiste richting te wijzen. Uiteindelijk kom in Nyhavn terecht en word ik deel van de bekende ansichtkaart van gekleurde pakhuizen en driemasters aan een kade. Er hangt inderdaad spanning en agressie in de lucht. Niet van passagierende matrozen die elkaar straalbezopen naar het leven staan, maar van norske onaantrekkelijke mannen die over hun lederen motorjack een spijkerjack zonder mouwen dragen. De spijkerjacks zijn versierd met borduursels. Zou er een motormoeder zijn die doodskoppen met vleugels op de jacks van de mannen stikt, zoals mijn moeder insignes op mijn padvindersoniform stikte? Ik ben blij dat ik mijn camera in de onopvallende linnen tas bij me draag en niet om mijn nek heb hangen. Een camera op mijn borst zou een uitnodiging zijn om ruzie met me te zoeken of me te beroven. Met de toeristenstroom loop ik mee langs de eethuisjes, kroegen en winkeltjes waar je je een tatoeage kunt laten aanmeten. In de etalages zie ik een keur van afbeeldingen waarvan ik dacht dat ik die permanent ergens op mijn lichaam wil hebben. De afbeeldingen zien er goedkoop en verbleekt uit. Ik neem aan dat de plaatjes al enige jaren in de stoffige etalage liggen en dat tatoeage inkt in een mensenhuid niet zo snel verbleekt.

Een art nouveau-achtige afbeelding van twee zeemeerminnen spreekt me het meest aan, maar is ver boven mijn budget. Ik kan me alleen het kleine hart met lint veroorloven. Ik duw de deur van de winkel open en zie rond een kappersstoel drie motortypes die mij vuil aankijken. Het is duidelijk dat ik hier niet welkom ben. Geen probleem, er zijn hier genoeg andere tatoeagewinkels. Staand voor de volgende etalage, hoor ik de waarschuwendende stem van mijn vader in mijn achterhoofd. "Met zoiets op je arm krijg je nooit een fatsoenlijke baan." Maar wat zou mijn vader

zeggen als ik een rood hart met de tekst “Moeder” in het lint getatoeëerd op mijn bovenarm zou laten zetten? Daarmee eer ik tenslotte zijn echtgenote, mijn moeder. Het experiment is me echter te kostbaar. Een tatoeage moet maar wachten tot ik een volgende keer in Kopenhagen ben. En dat lijkt me waarschijnlijk. Kopenhagen is een prettige, fotogenieke stad met vriendelijke mensen.

Na het avondeten en een laatste vrijpartij, dit keer achter gesloten gordijnen, brengt Cille me naar de kade van rederij Færgen, waar de ferry ligt afgemeerd die mij naar Bornholm zal varen. Ik zoen haar vaarwel. Haar lippen smaken naar de bonbons die ik voor haar heb gekocht. Ik beloof dat ik snel zal schrijven en loop de loopplank op. Aan boord draai ik me om en neem met een uitbundige zwaai afscheid van haar. De ferry puilt uit van de toeristen die net als ik Bornholm gaan bezoeken. Ik hoor veel Duits in verschillende dialecten. Alle passagiersruimten zijn overvol. Op het gangboord vind ik een leeg bankje tegenover een davit met reddingsboot. Achter het bankje kan ik mijn bagage kwijt. Het bankje is lang en breed genoeg om op te liggen. Het lijkt me niet vervelend om deze zomernacht aan dek door te moeten brengen. Naast de donkerblauwe stippellijn op mijn kaart staat in een lichtere kleur blauw gedrukt dat de tocht naar Bornholm ongeveer acht uur duurt. Cille heeft me een plastic tas met eten en drinken meegegeven. Het roggebrood besmeerd met Deense leverpastei, heeft ze verpakt in bruin, vetvrij papier. Voorlopig heb ik nog geen honger. Cille heeft daarnet nog voor me gekookt. Macaroni met ui en stukjes spek. De smaak van het gerecht was vlak, miste de pit van knoflook, tomaat en gesmolten kaas.

Vanaf mijn zitplaats op het dek observeer ik de andere passagiers. Aan hun kleding denk ik te kunnen zien wie toerist is en wie niet. De toeristen zijn gekleed in opzichtige kleuren en korte broeken, veelal Duitsers. De Spanjaarden, Italianen en Fransen vallen juist op door de dikke kleding en zware bergschoenen. Tot nu toe heb ik nog geen Nederlands horen spreken. Het is me tijdens het reizen één keer eerder overkomen dat ik de enige Nederlander aan boord van een schip was. Dat was drie jaar geleden op de boot naar Samos met mijn vriend Lex. Families maken foto's van elkaar bij de reling van het schip, met achter hen de haven, badend in warm zonlicht. De geportretteerden kijken tegen de zon in en knippen met hun ogen. Dan geven ze de camera over, wisselen van positie en maken precies dezelfde foto nog eens, alsof ze moeten bewijzen dat ze op dezelfde vakantie zijn geweest.

In de wirwar van mensen op het dek valt me een schichtige, blonde meid in een leren motorjack op. Ze heeft een grof, beetje opgeblazen gezicht en warrige haren. Met een spiedende blik scant ze de passagiers. Een alcoholist of junk op zoek naar buit, is mijn eerste gedachte. Haar blik blijft keer op keer op mij hangen. Ik heb het gevoel dat ik alert moet blijven. Ze heeft iets van radeloosheid in haar ogen. Ik besluit haar aan te spreken. Aanval is tenslotte de beste verdediging, is mijn gedachte.

'Gaat het wel goed met je?', zeg ik in het Engels.

Ze reageert alsof ik haar betrapt heb.

'Waar kom je vandaan. Kan ik je vertrouwen?', antwoord ze in slecht Engels.

Nu ik haar direct in de ogen kijk, heeft ze vriendelijke ogen en lijkt ze eerder angstig dan op zoek naar een shot of buit.

‘Of je me kunt vertrouwen hangt af van wat je gaat zeggen of vragen.’
Ze neemt me mee naar de reling van het schip, tussen twee reddingsboten in, uit het zicht van de andere mensen op het dek. Het voelt stiekem. Ze praat voor zich uit, zodat het lijkt alsof we niet met elkaar in gesprek zijn.

‘Mijn vriend zit nu op het bankje waar jij net zat.’

Ondanks dat ze niet mijn richting op praat, ruik ik alcohol in haar adem. ‘Hij heeft hulp nodig. Hij is een paar uur geleden gewond geraakt bij een steekpartij. We zijn op de vlucht.’

Ze ratelt door, soms in het Deens, soms in slecht Engels, blij dat ze met iemand kan praten over wat hen overkomen is. Ondertussen neemt het schip afscheid van de kade met een loei uit de sloopshoorn en zet koers richting Bornholm. Opnieuw zie ik een spierwitte schoorsteen die dieselwalm uitpuugt tegen een strakblauwe lucht. Net als al die andere keren dat ik op een veerboot was, waar dan ook in Europa. Ogenschijnlijk terloops, kijk ik in de richting van mijn rugzak achter het bankje. Inderdaad zit er een jongeman, type motorclub, op mijn bankje. Gehuld in een leren motorjack met metalen noppen zit hij, kromgebogen van de pijn, met beide armen voor zijn buik.

‘Wat wil je van me, wat wil je dat ik doe, ik ben geen arts ofzo?’

‘Wil jij naar zijn wond kijken? Ik durf het niet.’

‘Waarom ik?’

‘Je bent de enige hier, aan wie ik dat durf te vragen.’

Gevleid door haar vertrouwen, loop ik op de jongen af en vraag wat er gebeurd is. In het Engels, doorspekt met Deense vloeken, vertelt hij dat hij is aangevallen door een rivaliserende motorbende en voor zijn leven moet vrez. Dat hij en zijn vriendin daarom naar Bornholm vluchten.

Hij stelt zich voor als Dino.

‘Zij heet Helle’, zegt hij en wuift onverschillig met zijn hand in de richting van zijn vriendin, alsof ze er niet toe doet.

Omdat ik mijn zusje moest overhoren toen ze verpleegster wilde worden, weet ik theoretisch best veel over wondverzorging en besluit hem te helpen. In mijn rugzak zoek ik naar de Tupperware doos waarin ik een eenvoudig EHBO setje met wat medicijnen en verbandspullen heb gepakt voor “je weet maar nooit situaties”.

Helle ondersteund Dino naar de toiletruimten. In een douchecabine trek ik zijn T-shirt wat omhoog zodat ik de wond goed kan bekijken. Het lijkt een ondiepe messteek. De wond is vers en bloed nauwelijks. De rand van de steekwond zit vol met smerigheid. Straatvuil, tetanus, denk ik. Met mijn vingers spreid ik de wond goed open en spoel deze uit met veel water uit de handdouche. Ik kijk of ik nog vervuiling zie. Voor de zekerheid spoel ik de wond nogmaals goed schoon en dep deze droog met toiletpapier. Ik druppel jodium in en om de wond. Dino verbijt de prikkende pijn. Met Hansaplast plak ik er een snelverbandje op. Ik zeg nogmaals dat ik geen dokter ben en druk Dino op het hart dat hij naar een spoedpost op Bornholm gaat om naar zijn wond te laten kijken. Ik geef hem twee pijnstillers uit mijn kleine reisvoorraad. Dino spoelt de tabletjes weg met een slok bier uit het blik dat met zijn hand vergroeid lijkt te zijn.

Dino en Helle blijven voortdurend bij mij in de buurt, alsof ik hen bescherming kan bieden tegen het onheil waarvoor ze vluchten. Hij probeert mij te vertellen over de machtsstrijd tussen de Hells Angels en de Bandido's in Kopenhagen. Ik kap hem af.

‘Sorry Dino, ik wil het niet weten. Willen jullie misschien wat eten?’, zeg ik.

Ik pak het pakketje met roggebrood uit en verdeel het tussen Dino en Helle.

‘Zo smaakte het lunchpakketje dat mijn moeder vroeger voor me maakte ook’, zegt Helle met weemoed in haar stem.

Dino die, naarmate hij meer drinkt, meer praatjes krijgt, draagt Helle op een slaapplaats voor me te regelen. Na tien minuten is Helle terug. Ze zegt dat het geregeld is, ik hoef haar alleen maar te volgen. Ik krijg argwaan. Dit zou een valstrik kunnen zijn om mij te beroven. Alert volg ik Helle naar een hut met een eenpersoonsbed. De deken is teruggeslagen.

‘Je kunt er zo in schuiven, Hans’.

‘Dank je Helle.’

‘Ik kom je wakker maken met koffie als we in de buurt van Rønne komen. Slaap lekker nu.’

Ik vraag me af hoe het haar is gelukt, of wat ze heeft moeten doen om op de overvolle ferry een hut te bemachtigen. Heeft ze iemand geld geboden, iemand bedreigd, haar lichaam of andere diensten aangeboden?

Helle wekt me om vijf uur in de morgen met een beker koffie.

‘Nog een kwartiertje, dan zijn we in Rønne.’

‘Hoe is het met Dino’, vraag ik.

‘Hij heeft niet geslapen, maar zegt dat hij zich goed voelt.’

Ik fris me snel op aan de wastafel, terwijl Helle op de rand van het bed op me wacht.

'Hoe heb je deze hut voor elkaar gekregen?', vraag ik terwijl ik mijn laarzen aantrek.

'Gewoon', zegt ze.

Aan dek zie ik Dino zitten met grote stuiterogen van de speed.

'We zijn er bijna vriend. Heb je goed geslapen? Waar ga je eigenlijk naar toe?', vraagt hij.

'Naar Nexø', zeg ik omdat ik denk dat hij het gehucht Snogebæk niet zal kennen.

Hij en Helle gaan naar Gudhjem. Naar een lokale afdeling van hun motorclub die hen bescherming zal bieden.

'Hoe gaat het met je wond?'

'Prima, ik voel er niets meer van', zegt hij.

'Wil je dat ik er nog een keer naar kijk?'

'Nee, we zijn er bijna.'

Het ontschepen in de haven van Rønne gaat snel. Auto's rollen vanuit het ruim het eiland op. Fietsers brengen via de loopbrug hun fiets aan land en verdwijnen, gebogen over het stuur, uit beeld. Wij lopen met andere passagiers in de richting van het busstation. Het is kwart voor zes.

Behalve het ontschepen van onze ferry, is er amper enige bedrijvigheid in de haven. Dino bedenkt dan dat hij de eerste bus richting Gudhjem voorbij wil laten gaan en de volgende wil nemen om er zo zeker van te zijn dat hij niet gevolgd wordt. We moeten een klein uur wachten. We nestelen ons gedrieën op een bankje met uitzicht op de saaie ferryhaven waar, aan de gebouwen te zien, ooit vrachtschepen hun lading losten. Dino stopt een bong-pijp met een mix van tabak en hasjiesj en steekt de pijp aan met twee lucifers die hij wigvormig boven de kop van de pijp

houdt en vervolgens de vlam naar binnen zuigt. Zijn longen protesteren tegen de geestverruimende rook en hoest een lichte blauwe wolk middelbare schoolherinneringen uit. Ik bedank voor de eer als hij de pijp aan mij doorgeeft. Ook Helle schudt van nee.

‘Een van ons moet z’n kop erbij houden Dino’, zegt ze.

In het decor van de doodstille haven zit Dino potsierlijk te zijn in zijn met noppen beslagen leren motorjack en een gelukzalige blik in zijn rooddoorlopen ogen. De bong-pijp in zijn ene hand, een blikje bier in de andere. Ik maak er een foto van.

In de bus wordt de situatie ongemakkelijk. Dino wil weten waar in Nexø hij mij kan vinden, zodat hij kan langskomen met zijn vrienden om me te bedanken voor mijn hulp. Ik zeg hem niet dat Snogebæk mijn eindbestemming is. Het lijkt me beter om het gehucht een bezoek van een motorbende te besparen. Ik laat daarom de halte Snogebæk aan me voorbijgaan en rijdt door naar Nexø. Dino slaat een arm om mijn schouders, ademt zijn alcoholkegel recht in mijn gezicht en zegt dat ik zijn vriend voor het leven ben. Bloedbroeders, alsof we Arendsoog en Witte Veder zijn. Hij draait een gouden zegelring met een kitscherige blauwe steen van zijn vinger en geeft die aan mij. ‘Friends forever’, zegt hij met een snik in zijn stem.

In Nexø stap ik uit de bus en zwaai met mijn geringde hand uitbundig naar Helle en Dino die doorrijden richting Gudhjem. Terwijl ik zwaai loop ik, zogenaamd zoekend, een stukje richting dorpskern. Als ik zeker weet dat Dino en Helle mij niet meer kunnen zien keer ik terug op mijn schreden en wacht in het bushokje aan de overkant van de weg, op de bus naar Snogebæk.

3 Bornholmers

Snogebæk blijkt een vissersdorp te zijn, opgetrokken uit lichtblauw, ossenbloedrood en okergeel geschilderde huisjes van hout en steen. Het uitzicht over de Oostzee, die vanuit het dorp overal te zien is, vult het gehucht met zeemansgevoel. Het is acht uur 's morgens. De eerste Duitse vakantiegangers scharrelen al rond in het dorp. Gestoken in marineblauwe korte broeken, witte of blauwwit gestreepte shirts en bootschoenen. Toch weer in een uniform, denk ik.

In iedere kier van het dorp hangt de geur van rook. Niet die van houtfornuizen of houtkachels, maar alsof ergens paling wordt gerookt. De geur is aangenaam en past bij het geurpalet van zee, teer, touw en diesel dat vanaf de kleine haven als een zacht briesje over het dorp waait.

Mijn oog valt op vijf bijzonder gevormde, spierwitte gebouwen die aan elkaar vastgeplakt lijken te zijn. De basis van ieder gebouw is vierkant, met daarop een piramide-achtig bouwsel, dat niet eindigt in een piramidepunt, maar overgaat in een lange, slanke vierkante schoorsteen. Een prachtig plaatje. De witte schoorstenen tegen de nagenoeg wolkeloos blauwe hemel. Het zou een schilderij van Edward Hopper kunnen zijn. Hopper had er vast nog een blonde dame in een oudroze jurk met een strohoed op haar hoofd in hebben geschilderd. De rookgeur lijkt vanuit de gebouwen te komen. Er staat "Røgeri" op de gevel. Als ik naar binnen kijk, zie ik hoe honderden, donkergoud

gerookte vissen staan uit te wasemen, hangend in zwartgeblakerde, metalen rekken tussen de massieve muren van het gebouw.

‘Wat voor vissen zijn dat?’, vraag ik aan een man in een groezelige overall met een beroet gezicht.

‘Zeker voor het eerst op Bornholm’, broemt hij geïrriteerd.

Niet veel later leer ik dat het haringen uit de Oostzee zijn die in de rokerij getransformeerd worden tot de beroemde Bornholmers. De lekkerste gerookte haring ter wereld naar het schijnt. Ik heb er nog nooit van gehoord. Ik wist trouwens ook niet dat de haring uit de Oostzee een andere is dan de haring die in de Noordzee zwemt.

Op een klein terras, voor een bakkerswinkel, neem ik plaats op een metalen klapstoel zoals je ook in Parijse parken ziet. Het duurt even voor iemand mijn bestelling komt opnemen. Ik bestel een kop koffie en een Deens koffiebroodje. Ik ben de eerste koffiëklant en zal even moeten wachten tot de koffie is doorgelopen. De zon maakt het wit, metalen terrastafeltje oogverblindend. Ik moet mijn polaroid zonnebril op te zetten om niet verblind te worden door het felle weerkaatsing van het zonlicht. Ik overdenk de ontmoeting met Dino en Helle, die nu zo ongeveer wel in Gudhjem zullen zijn en hoe ik mijn rol van EHBOer vervulde. Het was alsof mijn handen gestuurd werden en ik precies wist wat ik moest doen.

De vriendelijke bakkersvrouw verstoort mijn dagdroom als ze de kop koffie met gebak komt brengen. In het Engels vraag ik haar of ze Stine en Jens toevallig kent. ‘No English’, antwoord ze. In het Noors probeer ik het nog eens en zeg er nu “Glasblazerij” bij. Terwijl ik met gebaren het blazen van glas uitbeeld, verschijnt er een, grof geboetseerde jonge

vrouw op het terras die ons glimlachend gadeslaat. In het Engels vraag ik haar of zij soms een glasblazerij kent in Snogebæk.

‘Jazeker, ik werk er in de winkel.’

En ja, ze kent Stine en Jens. Ze werkt samen met hen in de glasblazerij en koopt nu brood voor hun ontbijt.

‘Ben jij die vriend uit Amsterdam die misschien zou komen? Mette’, zegt ze en geeft me een stevige hand.

‘Hans’, antwoord ik. ‘Wat een gelukkig toeval.’

Met het verse brood in de rieten mand aan haar arm, loop ik met Mette op naar de glasblazerij. Een wandelingetje van hooguit vijf minuten. De glasblazerij is gevestigd in eenzelfde trits gebouwen als ik eerder zag.

Een rokerij met drie aan elkaar gesloten schoorstenen. In één van de drie bouwsels bevindt zich de glasstudio, de andere twee fungeren als opslag.

Achter de gebouwen staat een kleine caravan. Rechts van de caravan lijken alle lege flessen van Bornholm verzameld te zijn tussen kleine, grillige beelden die me doen denken aan de klonten die de druipkaars vormde in het Italiaanse restaurant. Voor de caravan staat een grote, houten picknicktafel met twee houten banken eraan vast. Een parasol met het logo van Hansens Flødeis, werpt zijn schaduw over het ontbijt waar alleen het brood nog aan ontbrak.

‘Surprise’, roept Mette.

Door plastic repen van het vliegengordijn verschijnt het slaperige gezicht van Jens. Hij grinnikt, trekt zijn hoofd weer naar binnen.

‘Stine, je vriend is hier’, hoor ik hem zeggen.

‘Hans, is Hans hier?’

Stine en Jens zijn blij dat ik woord heb gehouden en naar Snogebæk ben gekomen. Stine vertelt enthousiast over het opbouwen van de glasovens, het heerlijke weer, de Bornholmse haring die ik vandaag te eten zal krijgen en hoe ze me gemist heeft. Missen, heb ik haar ook gedaan. Eerlijk gezegd, als Jens er niet was geweest had ik zeker wat met Stine gekregen. We hadden die laatste maanden op de academie veel contact met elkaar. We hebben zelfs een keer stiekem gezoend toen we uit het zicht van Jens waren. Er is altijd een stiekeme seksuele spanning tussen ons. Knipooigjes, aanrakingen en subtiele toespelingen op ieder moment dat Jens uit onze buurt was.

De caravan waar Jens en Stine in verblijven, is piepklein en benauwd. Slapen doen ze er alleen bij slecht weer. Omdat het nu prachtig weer is slapen ze in het vrije veld, waar we van hieruit op kijken. Achter de caravan is met een tuinslang een provisorische buitendouche gemaakt. Daarnaast staat een gehuurde toiletcabine. Een cirkel van beroete stenen in het veld, markeert waar het kampvuur wordt gestookt. Daaromheen liggen drie luchtbedden met slaapzakken, wat flessen water en een kratje bier. Tuborg grøn. Stine wijst me waar ik mijn tent kan opzetten. 'Voor als het slecht weer wordt', zegt ze.

Ze gaat ervan uit, dat ik met hen rond het kampvuur slaap.

'Slaap je naast mij of naast Mette?', vraagt Stine met een knipoog.

Ik zet mijn tentje op, op de aangewezen plaats, rol mijn slaapzak uit en leg deze tussen de andere slaapzakken rond het kampvuur.

'Je komt dus naast mij liggen?', zeg Mette.

'Blijkbaar', antwoord ik.

'Ben je misschien geïnteresseerd om mijn baan te delen? Jij de ochtend, ik de middag?', vraagt ze.